

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 20.10.2017 r. powódka I. S. (1), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o:

1. zasądzenie na podstawie art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. od pozwanej- Gminy S. na rzecz powódki- I. S. (1) kwoty 10.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14.02.2017 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze szkodą na osobie w postaci uszkodzenia ciała;
2. zasądzenie na podstawie art. 415 k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. od pozwanej- Gminy S. na rzecz powódki- I. S. (1) kwoty 9.931,05 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14.02.2017 r. do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania w związku ze szkodą majątkową obejmująca stratę w kwocie 1.710 złotych, które powódka poniosła oraz korzyści w kwocie 8.221,05 złotych, które mogłaby osiągnąć, gdyby jej szkody nie wyrządzono;
3. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych /k. 2/

Uzasadniając swoje żądanie wskazała, że w dniu 09.01.2017r. przechodząc przez przejście dla pieszych na ul. (...) w S. poślizgnęła się na oblodzonej powierzchni jezdni i upadając złamała sobie prawą rękę. Była hospitalizowana na Oddziale (...) urazowo- ortopedycznej SPZOZ w S., a następnie uczęszczała na regularne wizyty do (...). Powódka wywodziła, iż w konsekwencji zdarzenia doznała znacznych dolegliwości bólowych i zmuszona była i jest do nieustannego przyjmowania leków przeciwbólowych oraz innych leków wskazanych przez lekarza. Walka poprawę stanu zdrowia wpłynęła negatywnie na psychikę powódki, która stała się nerwowa- co istotnie wpłynęło na jej samopoczucie i relacje z innymi ludźmi. Do chwili obecnej ból ręki utrudnia powódce wykonywanie podstawowych prac domowych oraz zawodowych.

Uzasadniając pozostałe roszczenia wskazała, że uszkodzenie ręki uniemożliwiło jej wykonywanie pracy zarobkowej, zarówno w ramach działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług pogrzebowych jak i umowy zlecenia. W związku z czym poniosła straty w łącznej wysokości 8.221,05 złotych. Nadto w okresie rekonwalescencji nie mogła sprawować osobistej opieki nad obłożnie chorą matką i zmuszona była wynająć osobę trzecią do pomocy- z tego tytułu poniosła wydatek w wysokości 1.700 złotych

Pozwana- Gmina S. wносиła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych /k. 39/.

Wskazała, że odpowiedzialność odszkodowawcza pozwanej w tym konkretnym przypadku oparta jest na zasadzie winy, której w realiach niniejszej sprawy nie sposób jej przypisać, bowiem czynności związane z zimowym utrzymaniem dróg były wykonywane w sposób prawidłowy.

Interwient uboczny (...) S.A. V. (...) wnosił o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych- w tym kosztów zastępstwa prawnego/k.105/.

Dowodząc słuszności swego stanowiska, wskazał, że umową z dnia 30.12.2016 r. Gmina S. zawarła z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. umowę nr (...), na mocy której pozwana powierzyła czynności z zakresu zimowego utrzymywania dróg na terenie miasta i gminy podmiotowi profesjonalnie trudniącemu się tego typu działalnością, który to przyjął na siebie pełną odpowiedzialność za skutki i następstwa zdarzeń zależnych od zimowego utrzymania dróg wymienionych w załączniku do ww. umowy. Stąd też w ocenie interwienta ubocznego ewentualna odpowiedzialność za szkodę spoczywa na Miejskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o., które stosownie do postanowień umowy przyjęło odpowiedzialność za skutki i następstwa zdarzeń, zależnych od zimowego utrzymania dróg w okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r. a zatem za okres kiedy doszło do zdarzenia z udziałem powódki. Interwient wywodził, że przez wzgląd na powyższe zasadny jest zarzut legitymacji biernej Gminy S..

Ponadto wskazał, że dokumentacja wykonawcza Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. przemawia za uznaniem, że ww. podmiot wywiązywał się ze swych obowiązków w sposób prawidłowy, stąd też przyczyną przedmiotowego zdarzenia nie mogło być jego zaniechanie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 27.03.2014 r. Gmina S. zawarła z (...) S.A. V. (...) Oddział B. umowę nr (...), na czas określony od dnia 01.04.2014 r. do 31.03.2017 r. umowę ubezpieczenia obejmującą m.in. odpowiedzialność cywilną deliktową i kontraktową Gminy S. /umowa nr (...) z dnia 27.03.2014 r.- k. 77- 78, polisa nr OC- (...) – k. 79/

W dniu 30 grudnia 2016 r. Gmina S. zawarła z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. umowę nr (...) na mocy której Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. przyjęło do wykonania usługi (zadania) w zakresie zimowego oczyszczania (utrzymania) dróg na terenie miasta (ulic) i gminy o łącznej długości 94 km, zarządzanych przez Gminę S., określonych w załącznikach nr 3 i 4 do umowy.

Stosownie do postanowień umowy zakres prac przy zimowym oczyszczaniu dróg obejmuje: (1) zapewnienie i utrzymanie ciągłej przejezdności na całej szerokości jezdni (standard III); (2) w przypadku utrzymywania się ciągłych opadów lub ślizgawicy, prace należy prowadzić w czasie opadów, aż do uzyskania przejezdności jezdni i zakończyć w ciągu 3 godzin od ich ustalenia; (3) przy temperaturze do – 10 °C, należy dążyć aby jezdnię określoną w standardzie III oczyścić do czarnej nawierzchni; (4) wykonywanie prac interwencyjnych na zgłoszenie zamawiającego- Gminy S..

Zgodnie z treścią załącznika nr III do umowy- „Klasyfikacji dróg do pracy przy zimowym utrzymaniu na terenie miasta S.”, ulica (...) została zakwalifikowana jako droga o III standardzie .

Stosownie zaś do treści Załącznika Nr 1 do Zarządzenia Nr 46 Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 25.10.1994 r. (Dz.U. (...) Nr 10 z dnia 26.10.1994 r.) regulującym zasady odśnieżania i usuwania gołoledzi na drogach publicznych, dla dróg zakwalifikowanych w standardzie III przewiduje się następujący stan: jezdnia jest odśnieżana na całej szerokości, zaś posypana na: skrzyżowaniach z drogami, skrzyżowaniach z koleją, odcinkach o pochyleniu powyżej 4%, przystankach autobusowych, innych miejscach ustalonych przez zarząd drogi. Nadto zarządzenie dopuszcza pewne odstępstwa od ww. standardu w postaci występowania po ustaniu opadów śniegu: do 6 godzin śniegu luźnego, oraz występowania bez ograniczeń czasowych śniegu zajeżdżonego a także utrudnień dla samochodów osobowych. Ponadto gołoledź może występować do 5 godzin od stwierdzenia występowania zjawiska, przez analogiczny czas może występować szron, sadź i lodowica zaś pośniegową może występować do 6 godzin.

Termin realizacji umowy został ustalony na czas od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2017 r. (§ 2 umowy). Jednocześnie strony postanowiły, że wszystkie czynności przy zimowym utrzymaniu dróg (ulic) muszą być odnotowywane w „Dzienniku zimowego utrzymania dróg” i w kartach drogowych (raport dzienny) (§1 pkt 6). W § 4 pkt 3 umowy zawarto postanowienie stosownie do którego, „na czas obowiązywania umowy, wykonawca (Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o.) przyjmuje na siebie pełną odpowiedzialność za skutki i następstwa zdarzeń zależnych od zimowego utrzymania dróg wymienionych w załączniku nr 3 i 4 do umowy.

/umowa nr (...) wraz z załącznikami- k. 53- 64/.

W dniu 09.01.2017 r. od godz. 4.00 do 11.00 po ulicach miasta, w tym po ul. (...) jeździł samochód ciężarowy z piaskarko- solarką i posypywał nawierzchnię mieszanką piasku i soli. Po godzinie 11.00 nie występowały żadne opady / zeznania świadków: T. B.- k. 100, M. K.- k. 100/.

Około godziny 18.00 przez przejście dla pieszych usytuowane na ul. (...) przechodziła I. S. (1), która poślizgnęła się i tracąc równowagę upadła na ziemię. W wyniku upadku oraz bólu z nim związanego I. S. (1) chwilowo utraciła przytomność a po ocknięciu podniosła się z pomocą przechodniów. Następnie o własnych siłach udała się do znajdującego się w pobliżu Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S.. Tam na Oddziale (...) urazowo- ortopedycznej postawiono rozpoznanie: złamanie kości promieniowej prawej w miejscu typowym typu

C.- z przemieszczeniem odłamów (złamanie nasady dalszej części promieniowej) i wykonano zabieg operacyjny w postaci repozycji- nastawienia złamania, w znieczuleniu dożylnym a następnie założono gips na przedramię. I. S. (1) opuściła zakład w dniu 10.01.2017 r. z zaleceniem kontroli oraz skierowaniem do (...). Lekarz wypisujący w związku z niezdolnością do pracy wystawił zwolnienie lekarskie na okres 29 dni (od 09.01.2017 r. do 06.02.2017 r. Gips z przedramienia został zdjęty w dniu 15.02.2017 r., /oświadczenie W. Ż.- k. 12, zeznania świadków: W. Ż.- k. 99v., M. N.- k. 197v., zeznania powódki I. S. (2)- k. 197v.- 198, karta informacyjna z SPZOZ w S.- k.13, karta z Poradni chirurgii urazowo- ortopedycznej- k. 14, dokumentacja medyczna- historia choroby I. S. (1) z Oddziału (...) Urazowo-Ortopedycznej oraz Poradni (...) Urazowo- Ortopedycznej- k. 35/.

Obecnie u I. S. (2) występuje niewielkiego stopnia zniekształcenie w postaci zgrubienia w okolicy dalszej nasady kości promieniowej prawej, bolesność uciskowa w miejscu przebytego złamania a także ograniczenie funkcji ruchowej nadgarstka (zgięcie dłoniowe do 40 stopni, zaś zgięcie grzbietowe do 20 stopni) co skutkuje trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 7 %- stosownie do regulacji załącznika do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz.U. 2002 nr 234 poz. 1974) /opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii- k. 162- 164/.

I. S. (1) w czasie zdarzenia utrzymywała się z własnej działalności gospodarczej w zakresie usług pogrzebowych a nadto wykonywała czynności związane z utrzymaniem porządku i czystości na podstawie umowy zlecenia /wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej- k. 40, umowa zlecenia nr (...)- k. 69/

Powódka na co dzień opiekuje się swoją 97- letnią matką- S. M., która z uwagi na wiek oraz przebyty udar mózgu nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować. W okresie, gdy nosiła gips nie mogła wykonywać przy matce niezbędnych czynności, wobec czego od 09.01.2017 r. do 15.02.2017 r. korzystała w tym zakresie z odpłatnej pomocy W. K. /oświadczenie W. K.- k. 20, karta informacyjna z (...) Szpitala (...) w B.- k.21/.

W następstwie przedmiotowego zdarzenia w stanie psychicznym I. S. (1) pojawiły się okresy niepokoju, obawy o przyszłość, zamartwianie się swoją sytuacją, gdyż doznany uraz powodował, że nie mogła pracować i opiekować się chorą matką. Ww. stany emocjonalne miały charakter fizjologiczny i występowały głównie w okresie leczenia ortopedycznego. Powódka z tego powodu nie leczyła się psychiatrycznie ani nie korzystała z porad psychologa. Obecnie znajduje się w stabilnym stanie psychicznym a w konsekwencji zdarzenia nie wystąpił trwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym /opinia sądowo- psychiatryczna- k. 133- 135/.

W dniu 30.01.2017 r. I. S. (1) złożyła do Urzędu Miasta i Gminy S. pismo, w którym poinformowała pozwanego o zaistniałym zdarzeniu i wyceniła swoje straty finansowe oraz cierpienie na kwotę 20.000 złotych /pismo powódki do pozwanego z dnia 30.01.2017 r.- k. 22/.

Poinformowany o szkodzie ubezpieczyciel (...) S.A. V. (...) odmówił wypłaty świadczenia /informacja z (...) S.A. V. (...) k. 46/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu przede wszystkim z uwagi na skuteczny zarzut braku legitymacji procesowej biernej podniesiony przez stronę pozwaną oraz interwenienta ubocznego.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawała okoliczność, iż droga na której doszło do przedmiotowego zdarzenia jest drogą gminną (art. 2 pkt. 4 ustawy o drogach publicznych), stanowiącą własność samorządu gminy- Gminy S. (art. 2a ust. 2 ww. ustawy), której zarządcą jest burmistrz (art. 19 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy).

Ustawa z dnia 21.03.1985 r. o drogach publicznych wskazuje jakiego rodzaju powinności spoczywają na zarządcy drogi, których niedochowanie skutkuje odpowiedzialnością cywilną. Do zadań zarządcy drogi w szczególności należą: utrzymywanie nawierzchni, chodników, obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń

związanych z drogą w stanie wykluczającym narażenie użytkowników na wypadek pozostający w bezpośrednim związku z wykorzystaniem drogi a także wykonywanie prac remontowych i zabezpieczających przywracających pierwotny stan nawierzchni oraz bieżących robót konserwacyjnych, porządkowych i innych, których celem jest poprawa i zwiększenie bezpieczeństwa ruchu (art. 20 pkt 4,10,11 ww. ustawy). Jednocześnie ustawa z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach stanowi, że utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Zatem to na władzach gminy spoczywa obowiązek zapewnienia czystości i porządku na swoim terenie i tworzenia warunków niezbędne do ich utrzymania, m.in.: zapobiegania zanieczyszczeniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez: zbieranie i pozbywanie się, błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń uprzątniętych z chodników przez właścicieli nieruchomości oraz odpadów zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu pojemnikach ustawionych na chodniku (art. 3 ust. 1 i 2 pkt 11 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

Nie mniej jednak powyższe regulacje nie przesądzą o bezwarunkowej odpowiedzialności gminy za wszelkie szkody zaistniałe na drodze gminnej wskutek niewłaściwego wywiązywania się, czy też nie wywiązywania się przez ten podmiot- z opisanych powyżej obowiązków (art. 415 k.c.). Należy bowiem pamiętać, że gmina nie jest zobligowana do samodzielnego wykonywania tychże obowiązków i może powierzyć ich wykonanie innym podmiotom, zwalniając się z odpowiedzialności za szkodę. Zgodnie bowiem z art. 429 k.c., kto powierza wykonywanie czynności drugiemu, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo że wykonanie czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takim czynności.

W kontekście powyższych uwag nie ulega wątpliwości, że pozwana Gmina S. jest podmiotem odpowiedzialnym za utrzymanie nawierzchni drogi gminnej- ul. (...) w należyтым stanie, w tym również za zimowe oczyszczanie dróg (nie mniej jednak w zakresie wskazanym w załączniku Nr 1 do Zarządzenia Nr 46 Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 25.10.1994 r. regulującym zasady odśnieżania i usuwania gołoledzi na drogach publicznych- dla dróg sklasyfikowanych w standardzie III). Jeżeli jednak czynności związane z zimowym oczyszczaniem dróg zostały powierzone wyspecjalizowanemu podmiotowi, to jest Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. na podstawie umowy nr (...) z dnia 30.12.2016 r. przewidującej stałe (a nie tylko interwencyjne) oczyszczanie dróg, to uzasadnione było powoływanie się przez stronę pozwaną oraz interwenienta ubocznego na zwolnienie z odpowiedzialności na zasadzie winy (ekskulpację) w oparciu o dyspozycję art. 429 k.c. Stąd za szkodę powstałą w zdrowiu i mieniu powódki ewentualną odpowiedzialność mógłby ponieść podmiot któremu gmina, w dacie zdarzenia powierzyła wykonywanie czynności w opisanym powyżej zakresie tj. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

W takiej konfiguracji procesowej, a także wobec jednoznacznej treści art. 429 k.c. uznać należało, że Gmina S. nie jest podmiotem legitymowanym biernie i nie może ponieść odpowiedzialności za szkodę poniesioną przez powódkę. Gospodarczą przyczyną i istotą zawarcia umowy nr (...) z dnia 30.12.2016 r. było bowiem to, aby utrzymanie przejezdności dróg w okresie zimowym w tym wykonywanie prac z zakresu oczyszczania dróg- a w konsekwencji zapewnienie bezpieczeństwa użytkowników drogi obciążały Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. (...) zatem nie ma dowodów bezpośrednio wskazujących na zaniechania samej pozwanej np. w zakresie potrzeby interwencyjnego usuwania śniegu, braku kontroli nad prawidłowością wykonywania zadań objętych umową itp. Brak jest podstaw do przypisania samej gminie odpowiedzialności z art. 415 k.c.

Niejako na marginesie należy zauważyć, że powódka jeszcze przed wytoczeniem powództwa- na etapie postępowania likwidacyjnego zgłosiła swoje roszczenia zarówno gminie jak i ww. podmiotowi oraz ich ubezpieczycielom. Pomimo otrzymania pisemnego stanowiska ww. podmiotów, które stawiało poważny znak zapytania nad prawidłowością toku rozumowania strony powodowej- w zakresie podmiotu odpowiedzialnego za szkodę, zdecydowała się wytoczyć powództwo przeciwko pozwanej Gminie S..

W tym miejscu należy również zauważyć, że wskazanie legitymacji procesowej poprzez wskazanie okoliczności ją uzasadniających należało do powódki, a to z mocy norm art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Zgodnie z treścią tych przepisów,

strona wywodząca z danego faktu skutki prawne korzystne dla siebie powinna fakt ten udowodnić. Przyjęty przez ustawodawcę system kontradiktoryjnego procesu cywilnego oznacza, że strona prowadzi proces na własne ryzyko, w tym będące elementem procesu postępowanie dowodowe, gdyż przepis art. 232 k.p.c. stwarza Sądowi jedynie możliwość a nie obowiązek dopuszczenia uzupełniająco dowodu nie wskazanego przez strony. W obecnym stanie prawnym strona postępowania nie może braku swojej aktywności, inicjatywy w toku procesu, w tym w szczególności w zakresie postępowania dowodowego, usprawiedliwiać skierowanym wobec Sądu zarzutem braku działania z urzędu w kierunku wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy. Nie jest rzeczą sądu zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach w myśl art. 3 k.p.c., a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne, jak to stanowi przepis art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Takie stanowisko w tej materii zajmuje także Sąd Najwyższy, np. w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, w sprawie o sygnaturze akt I CKU 45/96. Legitymacja materialna, a więc posiadanie prawa podmiotowego lub interesu prawnego do wytoczenia powództwa, stanowi przesłankę materialną powództwa, a jej brak stoi na przeszkodzie udzieleniu ochrony prawnej. Brak legitymacji materialnej (czynnej lub biernej) skutkuje oddaleniem powództwa. Takie stanowisko w tej materii zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 grudnia 2012 roku, ogłoszonej w sprawie o sygnaturze akt III CZP 83/12.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż to na stronie powodowej spoczywało wskazanie i wykazanie podstawy faktycznej żądania pozwu w taki sposób, aby powiązać ją z odpowiedzialnością pozwanej oznaczonej w pozwie i udowodnić dlaczego – w ramach jakiej podstawy prawnej – powództwo zostało skierowane przeciwko takiemu pozwanemu, oraz że powódka jest uprawniona do dochodzenia od tego pozwanego objętej żądaniem pozwu kwoty. Obowiązki temu strona powodowa, pomimo iż była reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, bo adwokata, nie sprostała, co skutkowało oddaleniem powództwa.

Mając na uwadze, że powódka była w całości zwolniona od kosztów sądowych, odstąpiono od obciążania jej nieziszczonymi kosztami sądowymi, przyjmując je na mocy art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Sokółce.

Mając zaś na uwadze treść art. 108 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych, zgodnie z którym zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi, Sąd kierując się dyspozycją art. 98 § 1 k.p.c. zasądził- tytułem kosztów procesu: od powódki na rzecz pozwanej Gminy S. kwotę 1.800 złotych oraz od powódki na rzecz interwenienta ubocznego - (...) S.A. V. (...) w W. kwotę 2.000 złotych.